

Schiedam: werkgeverschap bij de scholen

In Schiedam ligt het werkgeverschap ten aanzien van de combinatiefuncties bij de schoolbesturen. Aan de hand van door de gemeente verstrekte mondelinge en schriftelijke informatie¹ gaan we nader in op de achtergrond van deze keuze en op de resultaten in praktijk.

In Schiedam werd al voor de komst van de Impuls brede scholen, sport en cultuur een actief beleid gevoerd op het gebied van brede school, sport en cultuureducatie. Alle scholen voor primair onderwijs in Schiedam ontwikkelen zich tot brede buurtschool. De scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid ontvangen hiertoe ook middelen vanuit de gemeente en bieden naschoolse activiteiten aan. Op basis hiervan was er dus al sprake van nauw contact tussen scholen en gemeente ten aanzien van sport, bewegingsonderwijs en samenwerking tussen scholen en sportverenigingen. Het was dan ook niet verrassend dat partijen elkaar snel vonden toen de kans zich voordeed om op basis van de Impuls regeling bestaande ontwikkelingen sterker aan te zetten en nieuwe kansen te benutten. De centrale plaats van de school in de aanpak zoals die in Schiedam is gehanteerd hangt ook samen met de achterliggende gedachte dat scholen in eerste instantie de geijkte vindplaats zijn voor deelnemers aan sport, meer nog dan sportverenigingen. Onder schooltijd zijn alle kinderen en jongeren uit de doelgroep immers bereikbaar, na schooltijd is dat veel lastiger.

Uitgangspunten en voorwaarden

De middelen voor de uitvoering van de regeling worden aan de schoolbesturen toegekend op basis van een subsidieregeling die specifiek bestemd is voor het bevoegd gezag van scholen voor PO en VO in Schiedam. De werkwijze voor de subsidieaanvraag voor combinatiefuncties wijkt niet af van die voor de aanvraag van gemeentelijke brede schoolmiddelen. Er is voor de Impuls regeling dan ook geen sprake van een specifieke overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur. De schoolbesturen hebben ingestemd met het plan van aanpak waarin o.a. een aantal uitgangspunten en voorwaarden zijn opgenomen. Samengevat komen deze op het volgende neer:

- De subsidie wordt aangevraagd door schoolbesturen op grond van een activiteitenplan, inclusief begroting, voor de duur van de subsidie. In het activiteitenplan worden de werkzaamheden per week aangegeven. Dit wordt gekoppeld aan een aantal uur per week en een werktijdfactor op basis van 65% lesgebonden en 35% niet lesgebonden activiteiten. Dit resulteert in een maximale subsidie van de werktijdfactor x €45.000,- (min 10% financiering vanuit de gemeentelijke Brede schoolmiddelen). In het activiteitenplan wordt tevens aangegeven hoe er wordt samengewerkt met de sportverenigingen.

¹ Naast een gesprek met de heer L. Steerneman van de gemeentelijke afdeling Educatie & Welzijn is voor dit verslag gebruik gemaakt van het Plan van aanpak 2008-2012 (mei 2008) en de Tussenrapportage juni 2008-maart 2009 (maart 2009).

- Minimaal 30% van de aangevraagde middelen wordt ingezet op een school in de Schiedamse krachtwijk Nieuwland.
- Op de school die deelneemt wordt al planmatig bewegingsonderwijs verzorgd en op de school waar de combinatiefunctie wordt ingezet is al een specialist op het gebied van bewegingsonderwijs. Als dit niet het geval is dient de school bij aanvang van deelname iemand aan te stellen uit eigen middelen.
- Deelnemende scholen verzorgen een binnen- en buitenschools beweeg- en sportaanbod of starten hiermee.
- De combinatiefunctie wordt ingevuld door een vakleerkracht bewegingsonderwijs (HBO) of een leraarondersteuner bewegingsonderwijs (MBO niveau 4). Bij de invulling van de taken van de combinatiefunctie onder reguliere schooltijd is het Protocol bewegingsonderwijs² leidend.
- In het primair onderwijs mag op scholen met minder dan 200 leerlingen maximaal 0,3 fte worden ingezet, op scholen met meer dan 200 leerlingen kan maximaal 0,6 fte worden ingezet.
- De combinatiefunctionaris werkt voor minimaal 60% van de aanstelling in de sportsector (hiertoe worden alle buitenschoolse activiteiten gerekend).
- Combinatiefunctionarissen spelen in overleg met de deelnemende sportverenigingen een ondersteunende of coachende rol voor het vrijwillig verenigingskader.

De praktijk

In de Schiedam zijn de 15 brede scholen die extra middelen ontvangen (waarvan er 5 in de lokale krachtwijk Nieuwland staan), in de gelegenheid gesteld middelen aan te vragen voor combinatiefuncties. Ook de twee VMBO scholen die zich tot brede school ontwikkelen bevinden zich in Nieuwland.

Per 1 februari 2009 was ruim driekwart van de totaal beschikbare fte (6,4 fte) voor sport en onderwijs ingevuld, de rest was nog niet aangevraagd. Dit komt neer op 4,75 fte. Daarnaast heeft Schiedam nog 0,5 fte beschikbaar voor cultuur. Deze functie is nog niet ingevuld, omdat binnen de gemeente de coördinerende rol al wordt vervuld en men er nog niet uit is welke specifieke, uitvoerende taken waar zouden kunnen worden vervuld zonder dat dit tot versnippering leidt.

Op de deelnemende scholen worden nu onder schooltijd extra lessen bewegingsonderwijs gegeven bijvoorbeeld door lessen te verzorgen die eerst door de groepsleerkracht werden verzorgd of door aan meer klassen les te geven. Op deze wijze profiteren alle kinderen van alle deelnemende scholen van de regeling. De combinatiefunctie wordt in de meeste gevallen ingevuld door de bestaande vakleerkracht uitbreiding van functie te geven, immers het gaat

² Het Protocol bewegingsonderwijs is in 2007 mede op verzoek van de Tweede Kamer door de besturenorganisaties in het onderwijs opgesteld om een handreiking te bieden aan schoolbesturen in het primair onderwijs om binnen de bestaande regelgeving vorm te geven aan kwalitatief goed en veilig bewegingsonderwijs.

om nieuwe uren (bijvoorbeeld van 0,5 fte naar 0,8 fte). Een gedeelte van de uitbreiding wordt vervolgens tussen- of buitenschools ingevuld. Een voordeel van deze werkwijze is dat de combinatiefunctionaris al lid is van het schoolteam en nu ook buiten schooltijd gebruik kan maken van zijn/haar bekendheid bij de kinderen.

Binnen één bestuur in Schiedam wordt de combinatiefunctie ingevuld door een lerarenondersteuner bewegingsonderwijs (lobosser). In de andere gevallen door een vakleerkracht op HBO-niveau. De precieze functieprofielen zijn binnen de gemeente nog niet ingevuld.

De resultaten worden goed bijgehouden. Buiten schooltijd zijn tussen augustus 2008 en maart 2009 al meer dan 50 activiteiten aangeboden, waaraan in totaal 1231 leerlingen hebben deelgenomen. Daarbij is met 10 verschillende sportverenigingen samengewerkt, met 11 commerciële aanbieders (dit gebeurt vooral in het VO, bijvoorbeeld judo) en met organisaties voor BSO. In de samenwerking met de sportverenigingen wordt tegelijkertijd het vrijwillig kader van deze verenigingen ondersteund.

Werkgeverschap bij de school

Voordelen van de opzet in Schiedam waardoor scholen erg positief zijn over de regeling zijn niet moeilijk te bedenken: De subsidieregeling wordt als eenvoudig en bekend ervaren in lijn met de al bestaande brede schoolsubsidie, er is weinig extra werk voor scholen, het gaat om extra uren voor al aanwezige teamleden, waardoor groepsleerkrachten minder bewegingsonderwijs hoeven te geven en dan is daar de mogelijkheid om het buitenschoolse programma met verschillende partners en op verschillende wijzen vorm te geven.

Over het werkgeverschap voor de scholen is in Schiedam wel gediscussieerd. Ook andere partijen waren geïnteresseerd. Er is voor gekozen om het werkgeverschap na anderhalf jaar te evalueren. Met het risico van een mogelijke eindigheid van het werkgeverschap voor de schoolbesturen wordt rekening gehouden door te werken met projectaanstellingen voor de eerste periode. In het plan van aanpak wordt aangegeven dat er bij stopzetting of vermindering van de subsidie een verantwoordelijkheid bij de subsidieverlener ligt voor een correcte beëindiging.

De extra kosten voor het inzetten van een vakdocent bewegingsonderwijs of een docent LO in het VO, die voortkomen uit het feit dat de maximale subsidie uitgaat van een vergoeding van €45.000 per fte, komt voor rekening van het schoolbestuur. Kosten voor activiteiten worden betaald uit de gemeentelijke brede schoolmiddelen.

Voor de combinatiefunctionarissen is (nog) geen specifieke vorm van begeleiding aanwezig. Hierover zijn wel gesprekken gaande. Er wordt al wel gewerkt aan doorgaande leerlijnen naar de buitenschoolse activiteiten. In het afgelopen schooljaar zijn er incidenteel bijeenkomsten geweest met de combinatiefunctionarissen, soms op wijkniveau en soms samen met de Dienst Sport en Recreatie die ook de verbinding legt met de commerciële sportaanbieders. Hierbij is steeds het uitgangspunt dat de combinatiefunctionaris namens het onderwijs de schakel is tussen onderwijs en sport.

Uitdaging

In het afgelopen jaar is men er in Schiedam in geslaagd om ruim driekwart van de beschikbare fte's voor combinatiefuncties sport en onderwijs te realiseren. Er worden inmiddels zowel binnen als buiten schooltijd veel nieuwe activiteiten uitgevoerd, waarmee een daadwerkelijke impuls is gegeven aan zowel kwaliteit als kwantiteit van het sportaanbod. De school staat duidelijk centraal in het vergroten van de deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten. Hierbij wordt zoveel mogelijk samengewerkt met de sportverenigingen. De versterking van de verenigingen is een aandachtspunt: hoe kunnen de verenigingen ook van de Impuls profiteren, zonder de 'last' van formeel werkgeverschap te dragen?

Naast het invullen van de 0,5 fte voor cultuur, wordt als belangrijkste uitdaging gezien dat een aangevraagde vacature ook daadwerkelijk wordt ingevuld. Als dat immers niet het geval is, bijvoorbeeld omdat de bestaande vakleerkracht het aantal uren niet wil uitbreiden, worden de doelstellingen niet gehaald. Men moet de middelen dan op een andere plaats inzetten. Een andere uitdaging ligt op het facilitaire vlak en heeft te maken met de accommodaties. Door extra schoolse- en buitenschoolse activiteiten is de druk daarop behoorlijk toegenomen.